T004 A HÀM IV 153-Kinh Man Nhàn Đề-Phẩm Phạm Chí

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

153. KINH MAN-NHAØN-ÑEÀ1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Phaät du hoùa taïi Caâu-laâu-saáu, truù ôû tònh thaát ñeä nhaát2 cuûa Baø-la-baø3 treân moät ñeäm coû. Baáy giôø vaøo luùc saùng sôùm, Ñöùc Theá Toân mang y, caàm baùt vaøo Kieám-ma-saét-ñaøm, tuaàn töï khaát thöïc. Sau buoåi côm tröa, thu doïn y baùt, röûa tay chaân, Ngaøi vaét toïa cuï leân vai ñi ñeán choã nghæ ban ngaøy taïi moät khu röøng. Khi ñaõ vaøo röøng, Ñöùc Theá Toân ñeán döôùi moät goác caây, traûi toïa cuï vaø ngoài kieát giaø. Luùc aáy vaøo buoåi xeá tröa, dò hoïc Man-nhaøn-ñeà4 thong dong, taûn boä ñeán Ñeä nhaát tònh thaát cuûa Baø-la-baø. Töø xa dò hoïc Man-nhaøn-ñeà thaáy treân saøn raûi coû ôû tònh thaát aáy coù daáu naèm moät beân hoâng, nhö choã naèm cuûa sö töû, cuûa Sa-moân, cuûa baäc Phaïm haïnh. Troâng thaáy vaäy, dò hoïc Man-nhaøn-ñeà hoûi Baø-la-baø: “Trong Ñeä nhaát tònh thaát aáy, saøn coû coù daáu naèm moät beân hoâng naøy cuûa ai maø gioáng nhö choã naèm cuûa sö töû, cuûa Sa-moân, cuûa baäc Phaïm haïnh nhö theá?” Phaïm chí Baø-la-baø ñaùp: “Naøy Man-nhaøn-ñeà, coù Sa-moân Cuø-ñaøm con doøng hoï Thích, töø boû Thích toäc, caïo

boû raâu toùc, maëc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo,

ñaéc quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng giaùc. ÔÛ trong tònh thaát ñoù, saøn coû coù daáu naèm moät beân

hoâng ñoù, nhö choã naèm cuûa sö töû, cuûa Sa-moân, cuûa baäc Phaïm haïnh chính laø cuûa Sa-moân

Cuø-ñaøm.”

Dò hoïc Man-nhaøn-ñeà noùi: “Naøy Baø-la-baø, toâi nay phaûi thaáy caûnh khoâng ñaùng thaáy, phaûi nghe theo ñieàu khoâng ñaùng nghe; nghóa laø phaûi thaáy choã naèm cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm. Vì sao? Vì Sa-moân Cuø-ñaøm aáy laø keû phaù hoaïi5. Keû phaù hoaïi laø keû voâ duïng.

1. Caùc baûn Haùn ñeàu in laø Tu nhaøn ñeà . Nhaàm töï daïng tu vaø man Paøli: M.75. Maøgandiyasuttaö. 2. Ñeä nhaát tònh thaát. Paøli: agyaøgaøra, ngoâi nhaø thôø löûa. Baûn Haùn ñoïc laø agra: ñeä nhaát, thay vì agya (aggiagaøra), löûa. 3. Baø-la-baø Paøli: Bhaøradvaøja. 4. Man-nhaøn-ñeà dò hoïc Paøli: Maøgandiya-paribbaøjaka, du só Maøgandiya. 5. Haùn: baïi hoaïi ñòa Paøli: bhuønahuno: keû phaù hoaïi maàm soáng; Sôù giaûi: bhuønahuno ti hatavaññhino mariyaødakaørakassa, “bhuønahuno (keû phaù hoaïi maàm soáng), laø ngöôøi phaù hoaïi söï thònh

Baø-la-baø noùi: “Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng khoâng neân ñem ñieàu ñoù maø phæ baùng Sa-moân Cuø-ñaøm. Vì sao? Vì Sa-moân Cuø-ñaøm coù nhieàu trí tueä, Saùt-lôïi

trí tueä, Phaïm chí trí tueä, Cö só trí tueä, Sa- moân trí tueä. Ai giaûng thuyeát veà trí tueä thaûy ñeàu ñaéc Thaùnh trí6. Naøy Man-nhaøn-ñeà, toâi muoán ñem yù nghóa ñoù maø noùi vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm coù ñöôïc chaêng?" Man-nhaøn-ñeà ñaùp: "Naøy Baø-la-baø, tuøy yù oâng. Toâi thaáy khoâng gì trôû ngaïi. Naøy Baø-la-baø, neáu gaëp Sa- moân Cuø-ñaøm, toâi cuõng noùi nhö theá. Vì sao? Vì Sa-moân Cuø-ñaøm laø keû phaù hoaïi. Keû phaù hoaïi laø keû voâ duïng." Baáy giôø Ñöùc Theá Toân ôû choã nghæ tröa vôùi thieân nhó thanh tònh, vöôït haún ngöôøi thöôøng, nghe Phaïm chí Baø-la-baø cuøng dò hoïc Man-nhaøn-ñeà ñang baøn luaän chuyeän aáy. Nghe xong, vaøo luùc xeá chieàu, Theá Toân töø choã tónh toïa ñöùng daäy, ñi ñeán Ñeä nhaát tònh thaát cuûa Baø-la-baø, traûi toïa cuï leân ñeäm coû, roài ngoài kieát giaø. Phaïm chí Baø-la-baø töø xa troâng thaáy Theá Toân ôû giöõa röøng caây, trang nghieâm, ñeïp ñeõ, nhö vaàng traêng giöõa voøm trôøi sao, choùi loïi raïng ngôøi, toûa chieáu nhö nuùi vaøng, ñaày ñuû töôùng toát, oai thaàn uy nghi, caùc caên vaéng laëng, khoâng bò chöôùng ngaïi, thaønh töïu ñieàu ngöï, noäi taâm tónh chæ, tònh maëc. Sau khi troâng thaáy, Phaïm chí aáy ñi ñeán choã Theá Toân, chaøo hoûi nhau roài ngoài qua moät beân. Ñöùc Theá Toân hoûi: "Naøy Baø-la-baø, oâng ñaõ cuøng vôùi Man-nhaøn-ñeà baøn luaän veà choã ñeäm coû naøy phaûi chaêng?" Phaïm chí Baø-la-baø ñaùp: "Ñuùng nhö vaäy, baïch Cuø-ñaøm. Con cuõng ñònh ñem chuyeän ñoù thöa vôùi Cuø-ñaøm, nhöng chöa noùi kòp maø Cuø-ñaøm ñaõ bieát. Vì sao? Vì Nhö Lai laø Baäc Voâ Sôû Trööùc Ñaúng Chaùnh Giaùc." Ñöùc Theá Toân vaø Phaïm chí Baø-la-baø cuøng nhau thaûo luaän veà vaán ñeà naøy. Sau ñoù, dò hoïc Man-nhaøn-ñeà taûn boä ñeán Ñeä nhaát tònh thaát aáy. Töø xa, Ñöùc Theá Toân troâng thaáy dò hoïc Man-nhaøn-ñeà ñeán, lieàn baûo: "Naøy Man-nhaøn-ñeà, khoâng cheá ngöï nhaõn caên, khoâng thuû hoä kín ñaùo, khoâng tu, thì chaéc chaén thoï khoå baùo. Ñoái vôùi nhaõn caên aáy, Cuø-ñaøm kheùo cheá ngöï, kheùo thuû hoä kín ñaùo, kheùo tu, neân chaéc chaén ñöôïc laïc baùo. Naøy Man-nhaøn-ñeà, coù phaûi vì nhaân aáy maø oâng baûo raèng, 'Sa-moân Cuø-ñaøm laø keû phaù hoaïi. Keû phaù hoaïi laø keû voâ duïng'?" Man-nhaøn-ñeà traû lôøi: "Ñuùng nhö vaäy, Cuø-ñaøm." "Naøy Man-nhaøn-ñeà, cuõng vaäy, nhó, tyû, thieät, thaân, yù caên; neáu khoâng cheá ngöï yù caên, khoâng thuû hoä kín ñaùo, khoâng kheùo tu, thì chaéc chaén thoï khoå baùo. Ñoái vôùi yù caên aáy, Cuø- ñaøm kheùo cheá ngöï, kheùo thuû hoä kín ñaùo, kheùo tu, neân chaéc chaén ñöôïc laïc baùo. Naøy Man- nhaøn-ñeà, coù phaûi vì nhaân ñoù maø oâng baûo raèng, 'Sa-moân Cuø-ñaøm laø keû phaù hoaïi. Keû phaù hoaïi laø keû voâ duïng'?" Man-nhaøn-ñeà ñaùp: "Ñuùng nhö vaäy, Cuø-ñaøm." Ñöùc Theá Toân hoûi:

vöôïng (cuûa theá gian), ñaët ra caùc quy taéc nghieâm khaéc". 6. Paøli: bahuø hi tassa bhoto gotamassa khattiyapaòñitaøpi braøhamanapaòñitaøpi... abhippassannaø vinìtaø ariye óaøye dhamme kusale ti, "Sa-moân Cuø-ñaøm kia ñöôïc nhieàu nhaø thoâng thaùi thuoäc Saùt-ñeá-lò, Baø-la- moân... troïng voïng; hoï ñöôïc höôùng daãn vaøo trong Thaùnh ñaïo, trong phaùp thieän".

"Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo? Ngöôøi khi chöa xuaát gia hoïc ñaïo, vôùi con maét, vò aáy bieát saéc khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaû laïc, töông öng

vôùi duïc. Moät thôøi gian sau, vò aáy xaû boû saéc ñöôïc bieát bôûi maét, caïo boû raâu toùc, maëc aùo ca-sa, chí tín, töø boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo. Vò aáy thaáy, bieát ñuùng nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa saéc ñöôïc bieát bôûi maét, söï ñoaïn dieät, vò ngoït, tai hoïa, söï xuaát yeáu cuûa saéc aáy, an truù vôùi noäi taâm tòch tónh. Vò aáy thaáy nhöõng ngöôøi chöa ly saéc duïc, bò söï ham muoán saéc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa saéc thieâu ñoát; ñoái vôùi saéc, ñöôïc bieát bôûi maét khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaû laïc, töông öng vôùi duïc, sau khi an truï maø thaáy nhö vaäy, vò aáy khoâng thoûa maõn, khoâng ham thích. Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo? Neáu coù laïc thuù do saéc, do aùi, do saéc maø hoan laïc trong laïc thuù naøy, vì chuùng thaáp heøn, cho neân khoâng thoûa maõn chuùng, vì chuùng thaáp heøn cho neân khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, ñoái vôùi ngöôøi naøy, oâng coù noùi gì chaêng?" "Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm." "Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo? Ngöôøi khi chöa xuaát gia cuõng vaäy ñoái vôùi tieáng ñöôïc bieát bôûi tai, höông ñöôïc bieát bôûi muõi, vò ñöôïc bieát bôûi löôõi, xuùc ñöôïc bieát bôûi thaân, khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaû laïc töông öng vôùi duïc. Moät thôøi gian sau, vò aáy xaû boû xuùc ñöôïc bieát bôûi thaân, caïo boû raâu toùc, maëc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo; vò aáy bieát vaø thaáy nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa xuùc, söï ñoaïn dieät, vò ngoït, tai hoaïn, söï xuaát yeáu cuûa xuùc, an truù nôi noäi taâm tòch tónh; vò aáy thaáy nhöõng ngöôøi chöa ly xuùc, duïc, bò söï ham muoán xuùc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa xuùc thieâu ñoát; ñoái vôùi xuùc ñöôïc bieát bôûi thaân khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaû laïc, töông öng vôùi duïc; sau khi an truï maø thaáy nhö vaäy, vò aáy khoâng thoûa maõn, khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo, neáu coù laïc thuù do aùi, do xuùc naøy, thì khi hoan laïc trong laïc thuù naøy, vì chuùng thaáp heøn cho neân khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà ñoái vôùi ngöôøi naøy, oâng coù noùi gì chaêng?" "Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm." Ñöùc Theá Toân baûo: "Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo? Ngöôøi khi chöa xuaát gia hoïc ñaïo, thaáy naêm coâng ñöùc cuûa duïc khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaû laïc töông öng vôùi duïc. Moät thôøi gian sau, ngöôøi aáy xaû boû naêm coâng ñöùc cuûa duïc, caïo boû raâu toùc, maëc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo, thaáy nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa naêm coâng ñöùc cuûa duïc, söï ñoaïn dieät, vò ngoït, tai hoïa, söï xuaát yeáu cuûa naêm coâng ñöùc cuûa duïc, an truù vôùi noäi taâm tòch tónh. Vò aáy thaáy nhöõng ngöôøi chöa ly duïc, bò ham muoán duïc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa duïc thieâu ñoát; ñoái vôùi naêm coâng ñöùc cuûa duïc khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaû laïc, töông öng vôùi duïc, sau khi an truï maø thaáy nhö vaäy, vò aáy khoâng thoûa maõn, khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo? Neáu coù laïc thuù do duïc, do duïc aùi naøy, khi hoan laïc trong laïc thuù naøy, vì chuùng thaáp heøn cho neân khoâng thoûa maõn chuùng, vì chuùng thaáp heøn cho neân khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, ñoái vôùi ngöôøi naøy, oâng coù noùi gì chaêng?" "Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm." "Naøy Man-nhaøn-ñeà, Ta khi chöa xuaát gia hoïc ñaïo, höôûng thuï naêm coâng ñöùc cuûa duïc, deã ñöôïc, khoâng khoù,

khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaõ laïc, töông öng vôùi duïc. Sau ñoù Ta xaû boû naêm coâng ñöùc cuûa duïc, caïo boû raâu toùc, maëc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo. Ta thaáy nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa naêm cong ñöùc cuûa duïc, söï ñoaïn dieät, vò ngoït, tai hoaïn vaø xuaát yeáu cuûa naêm coâng ñöùc cuûa duïc, an truù vôùi noäi taâm tòch

tónh. Ta thaáy nhöõng ngöôøi chöa ly duïc, bò ham muoán duïc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa duïc thieâu ñoát; ñoái vôùi naêm coâng ñöùc cuûa duïc khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaû laïc, töông öng vôùi duïc, sau khi an truï maø thaáy nhö vaäy, Ta khoâng thoûa maõn chuùng, khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo? Neáu coù laïc thuù do duïc, do duïc aùi naøy, khi hoan laïc trong laïc thuù naøy, vì chuùng thaáp heøn neân Ta khoâng thoûa maõn chuùng, vì chuùng thaáp heøn cho neân Ta khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, ñoáùi vôùi Ta, oâng coù noùi gì chaêng?" "Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm." Ñöùc Theá Toân baûo: "Naøy Man-nhaøn-ñeà, cuõng nhö cö só, hay con cuûa cö só, raát giaøu, cuûa caûi voâ löôïng, nuoâi nhieàu suùc vaät, phong hoä, thöïc aáp ñaày ñuû caùc thöù caàn cho söï soáng; ngöôøi aáy höôûng naêm coâng ñöùc cuûa duïc, deã ñöôïc khoâng khoù, laïi thaønh töïu thaân dieäu haønh, khaåu vaø yù dieäu haønh; luùc cheát, khoâng muoán xaû boû naêm coâng ñöùc cuûa duïc; sau khi thaân hoaïi maïng chung, ñi ñeán choã thieän; sanh leân coõi trôøi, höôûng ñaày ñuû naêm coâng ñöùc cuûa duïc. Naøy Man-nhaøn- ñeà, Thieân vöông hoaëc Thieân töû aáy coù theå xaû boû naêm coâng ñöùc cuûa duïc ôû coõi trôøi maø hoan hyû höôùng ñeán duïc laïc ôû nhaân gian chaêng?" Man-nhaøn-ñeà ñaùp: "Daï khoâng, thöù Cuø-ñaøm. Vì sao? Vì duïc laïc ôû nhaân gian voán xuù ueá, baát tònh, raát ñaùng gheâ tôûm, khoâng theå töôûng tôùi, voán naõo haïi, cöïc khoå. Thöa Cuø-ñaøm, so vôùi duïc laïc ôû theá gian, duïc laïc coõi Trôøi laø toái dieäu, toái thaéng. Thieân vöông hay Thieân töû xaû boû naêm coâng ñöùc cuûa duïc ôû coõi trôøi maø hoan hyû töôûng ñeán duïc laïc ôû nhaân gian; ñieàu ñoù khoâng theå xaûy ra ñöôïc." "Cuõng vaäy, naøy Man-nhaøn-ñeà, Ta ñoaïn tuyeät duïc laïc nhaân gian, vöôït khoûi duïc laïc coõi trôøi, caïo boû raâu toùc, maëc aùo ca-sa, chí tín, lìa boû gia ñình, soáng khoâng gia ñình, xuaát gia hoïc ñaïo, thaáy nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa naêm coâng ñöùc cuûa duïc aáy, söï ñoaïn dieät, vò ngoït, tai hoïa, cuøng söï xuaát yeáu cuûa chuùng, an truù vôùi noäi taâm tòch tónh. Ta thaáy nhöõng ngöôøi chöa ly duïc, bò ham muoán duïc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa duïc thieâu ñoát; ñoái vôùi naêm coâng ñöùc duïc khaû aùi, khaû nieäm, khaû yù, khaû laïc, töông öng vôùi duïc, sau khi an truï, thaáy nhö vaäy, Ta khoâng thoûa maõn chuùng, Ta khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, yù oâng nghó sao, neáu coù laïc thuù do duïc, do duïc aùi naøy, trong khi hoan laïc trong laïc thuù naøy, vì chuùng thaáp heøn cho neân Ta khoâng thoûa maõn chuùng; vì chuùng thaáp heøn cho neân Ta khoâng ham thích chuùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, ñoái vôùi Ta, oâng coù noùi gì chaêng?" "Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm." "Naøy Man-nhaøn-ñeà, cuõng nhö ngöôøi bò beänh cuøi, thaân theå lôû loùi, bò truøng ñuïc

khoeùt. Ngöôøi aáy gaõi, caøo raùch caùc muït gheû, hô leân beáp löûa. Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng

nghó theá naøo? Neáu ngöôøi bò beänh cuøi thaân theå lôû loùi, bò truøng ñuïc khoeùt maø laáy tay gaõi

caùc muït, caøo raùch, roài hô leân beáp löûa, nhö vaäy lieäu tröø beänh coù keát quaû, khoâng laøm haïi

caùc caên, thoaùt khoûi cuøi huûi, thaân theå khoûe maïnh, hoaøn toaøn bình phuïc nhö cuõ ñöôïc

chaêng?"

Man-nhaøn-ñeà ñaùp:

"Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm. Vì sao? Vì ngöôøi maéc beänh cuøi, thaân theå lôû loùi, bò truøng ñuïc khoeùt maø laáy tay gaõi, caøo raùch caùc muït, hô treân beáp löûa, nhö vaäy chæ laøm cho caùc muït lôû loùi hôn tröôùc maø thoâi, nhöng beänh nhaân thì laïi laáy gheû cuøi laøm söï thích thuù." "Naøy Man-nhaøn-ñeà, cuõng nhö ngöôøi maéc beänh cuøi, thaân theå lô ûloùi, bò truøng ñuïc khoeùt maø laáy tay gaõi, caøo raùch caùc muït roài hô leân beáp löûa, nhö vaäy chæ laøm cho caùc muït lôû loùi hôn tröôùc maø thoâi, nhöng beänh nhaân thì laïi laáy gheû cuøi laøm söï thích thuù. Naøy Man- nhaøn-ñeà, cuõng nhö theá, chuùng sanh chöa ly duïc, bò ham muoán duïc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa duïc thieâu ñoát, maø cöù chaïy theo duïc. Naøy Man-nhaøn-ñeà, chuùng sanh aáy, vì chöa ly duïc, bò ham muoán duïc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa duïc thieâu ñoát, maø cöù chaïy theo duïc, thì chæ laøm cho duïc taêng tröôûng, laøm cho aùi baønh tröôùng theâm maø thoâi; nhöng chuùng sanh aáy thì laïi laáy aùi duïc laøm söï khoaùi laïc. Neáu chuùng sanh ñoù khoâng ñoaïn duïc, khoâng ly duïc aùi maø ñaõ an truï, seõ an truï hay ñang an truï vôùi noäi taâm tòch tónh, thì ñieàu ñoù khoâng theå xaûy ra. Vì sao? Vì ñoù khoâng phaûi laø ñaïo lyù ñeå ñoïan duïc, ñeå ly duïc aùi, maø laø chaïy theo duïc. "Naøy Man-nhaøn-ñeà, cuõng nhö vua vaø ñaïi thaàn höôûng naêm coâng ñöùc cuûa duïc, deã ñöôïc, khoâng khoù. Neáu caùc vò aáy khoâng ñoaïn duïc, khoâng lyù duïc aùi maø ñaõ an truï hay ñang an truï vôùi noäi taâm tòch tónh, thì ñieàu ñoù khoâng theå coù ñöôïc. Vì sao? Vì ñoù khoâng phaûi laø ñaïo lyù ñeå ñoaïn duïc, ñeå ly duïc aùi maø laø chaïy theo duïc. Cuõng vaäy, naøy Man-nhaøn-ñeà, chuùng sanh chöa ly duïc, bò ham muoán duïc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa duïc thieâu ñoát, maø chaïy theo duïc, thì naøy Man-nhaøn-ñeà, chuùng sanh aáy chæ laøm cho duïc taêng tröôûng, laøm choù duïc aùi baønh tröôùng theâm maø thoâi; nhöng chuùng sanh aáy thì laïi laáy duïc aùi laøm söï hoan laïc. Neáu chuùng sanh khoâng ñoaïn duïc, khoâng ly duïc aùi maø ñaõ an truï, ñang an truï vaø seõ an truï vôùi noäi taâm tòch tónh, thì ñieàu aáy khoâng theå xaû ra ñöôïc. Vì sao? Vì ñoù khoâng phaûi laø ñaïo lyù ñeå ñoaïn duïc, ñeå ly duïc aùi maø laø chaïy theo duïc. "Naøy Man-nhaøn-ñeà, cuõng nhö ngöôøi maéc beänh cuøi, thaân theå lôû loùi, bò truøng ñuïc khoeùt, laáy tay gaõi, caøo raùch caùc muït, hô leân beáp löûa; coù ngöôøi xoùt thöông, möu caàu thieän lôïi vaø höõu ích, an oån vaø khoaùi laïc neân cho moät thöù thuoác hay naøo ñoù7ù. Khi ñöôïc cho thöù thuoác hay naøo ñoù, trò beänh coù hieäu quaû, khoâng laøm hö hoaïi caùc caên, ngöôøi beänh khoûi ñöôïc

beänh cuøi, thaân theå traùng kieän, bình phuïc nhö cuõ. Sau khi laønh beänh, neáu thaáy ai maéc beänh cuøi, thaân theå lôû loùi, bò truøng ñuïc khoeùt, laáy tay gaõi, caøo raùch caùc muït, hô leân beáp löûa, naøy Man-nhaøn-ñeà, thaáy vaäy, ngöôøi aáy coù hoan hyû ngôïi khen chaêng?" Man-nhaøn-ñeà ñaùp: "Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm. Vì sao? Vì coù beänh môùi caàn thuoác, chöù khoâng beänh thì khoâng caàn." "Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo? Ngöôøi maéc beänh cuøi aáy chöõa beänh coù keát quaû, khoâng hö hoaïi caùc caên, thoaùt khoûi beäânh cuøi, thaân theå khoûe maïnh hoaøn toaøn, bình phuïc nhö cuõ. Coù hai ngöôøi löïc só baét ngöôøi aáy hô leân beáp löûa, ngöôøi aáy hoaûng hoát neù traùnh vì caûm thaáy quaù noùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nghó theá naøo, beáp löûa baây giôø laïi noùng hôn, khieán cho raát khoå, nguy hieåm hôn tröôùc nhieàu laém chaêng?" "Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm. Tröôùc kia, coøn maéc beänh cuøi, thaân theå lôû loùi, bò truøng ñuïc khoeùt, beänh nhaân laáy tay gaõi, caøo raùch caùc muït, hô leân beáp löûa. ñoái vôùi söï khoå böùc noùng cuûa löûa, beänh nhaân laïi caûm thaáy hoan laïc; aáy laø do taâm meâ loaïn maø coù yù töôûng ñieân ñaûo. Thöa Cuø-ñaøm, traùi laïi baây giôø trò beänh coù keát quaû, khoâng hö hoaïi caùc caên, thoaùt khoûi beänh cuøi, thaân theå khoûe maïnh hoaøn toaøn bình phuïc nhö cuõ, ngöôøi aáy ñoái vôùi söï khoå böùc cuûa löûa

7. Haùn: nhö kyø töôïng haûo döôïc

laïi caûm thaáy khoå sôû, nhö vaäy laø do taâm saùng suoát, khoâng coù yù töôûng ñieân ñaûo." "Naøy Man-nhaøn-ñeà, cuõng ngöôøi maéc beänh cuøi, thaân theå lôû loùi, bò truøng ñuïc khoeùt, beänh nhaân laáy tay gaõi, caøo raùch caùc muït, hô leân beáp löûa; ñoái vôùi söï khoå böùc cuûa löûa, beänh nhaân laïi thaáy khoan khoaùi; aáy laø do taâm meâ loaïn, coù yù töôûng ñieân ñaûo. Cuõng vaäy, naøy Man-nhaøn-ñeà, chuùng sanh khoâng ly duïc, bò ham muoán duïc nhai nuoát, bò hôi noùng cuûa duïc thieâu ñoát maø chaïy theo duïc; nhöõng keû aáy ñoái vôùi khoå duïc laïi coù yù töôûng duïc laïc; aáy laø do taâm meâ loaïn, coù yù töôûng ñieân ñaûo. "Naøy Man-nhaøn-ñeà, ngöôøi trò beänh ñaõ coù keát quaû, khoâng hö hoaïi caùc caên, ñaõ khoûi beänh gheû cuøi, thaân theå khoûe maïnh, hoaøn toaøn bình phuïc nhö cuõ; ngöôøi aáy ñoái vôùi söï khoå böùc cuûa löûa thì caûm thaáy ñau khoå; aáy laø do taâm yeân oån, khoâng coù yù töôûng ñieân ñaûo, cuõng vaäy, Naøy Man-nhaøn-ñeà, Ta ñoái vôùi khoå duïc, thì coù yù töôûng veà khoå duïc ñuùng nhö thaät, khoâng coù yù töôûng ñieân ñaûo. Vì sao? Naøy Man-nhaøn-ñeà, vì duïc quaù khöù laø baát tònh, xaáu xa, raát ñaùng gheâ tôûm, khoâng theå höôùng ñeán, naõo haïi, gaây ñau khoå; duïc vò lai vaø hieän taïi cuõng baát tònh, xaáu xa raát ñaùng gheâ tôûm, khoâng theå höôùng ñeán, naõo haïi, caûm thoï khoå. Cho neân, naøy Man-nhaøn-ñeà, Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc Ñaúng Chaùnh Giaùc noùi raèng: Khoâng beänh laø thieän lôïi baäc nhaát, Nieát-baøn laø söï an laïc toái thöôïng." Dò hoïc Man-nhaøn-ñeà thöa: "Thöa Cuø-ñaøm, toâi cuõng ñaõ töøng nghe caùc baäc kyø cöïu toân tröôûng laõo, hoïc Phaïm haïnh ñaõ laâu, noùi raèng: Khoâng beänh laø thieän lôïi baäc nhaát, Nieát-baøn laø an laïc toái thöôïng." Ñöùc Theá toân hoûi: "Neáu oâng ñaõ töøng nghe caùc baäc kyø cöïu toân ñöùc tröôûng laõo hoïc Phaïm haïnh ñaõ laâu noùi raèng: Khoâng beänh laø thieän lôïi baäc nhaát, Nieát-baøn laø söï an laïc

toái thöôïng; thì Man-nhaøn-ñeà, theá naøo laø khoâng beänh, theá naøo laø Nieát-baøn?" Baáy giôø, Man-nhaøn-ñeà dò hoïc, ñoái vôùi thaân laø beänh hoaïn, laø ung nhoït, laø muõi teân, laø raén ñoäc, laø voâ thöôøng, laø khoå, laø khoâng, laø chaúng phaûi töï ngaõ, nhöng laïi duøng hai tay xoa boùp maø noùi raèng: "Thöa Cuø-ñaøm, caùi naøy khoâng beänh, caùi naøy laø Nieát-baøn." Ñöùc Theá Toân baûo: "Naøy Man-nhaøn-ñeà, cuõng nhö ngöôøi muø baåm sinh, nghe ngöôøi coù maét noùi raèng: 'Traéng tinh, khoâng baån! Traéng tinh, khoâng baån!' Nghe nhö vaäy, ngöôøi muø ñi tìm caùi traéng tinh. Coù ngöôøi löøa ñoái, khoâng möu caàu thieän lôïi höõu ích, an oån khoaùi laïc cho ngöôøi muø, neân ñem chieác aùo caùu gheùt nhô baån, ñeán noùi vôùi ngöôøi muø raèng: 'OÂng neân bieát, ñaây laø chieác aùo traéng tinh, khoâng baån. OÂng haõy cung kính ñöa hai tay nhaän laáy maø khoaùc leân thaân.' Ngöôøi muø aáy lieàn hoan hyû ñöa hai tay cung kính thoï nhaän, khoaùc leân thaân maø noùi raèng: 'Traéng tinh, khoâng baån! Traéng tinh khoâng baån!' Naøy Man-nhaøn-ñeà, ngöôøi muø aáy töï mình bieát maø noùi leân nhö theá, hay khoâng töï mình bieát maø noùi leân nhö theá? Töï mình thaáy maø noùi leân nhö theá, hay khoâng töï mình thaáy maø noùi leân nhö theá?" Man-nhaøn-ñeà dò ñaïo ñaùp: "Thöa Cuø-ñaøm, ngöôøi aáy noùi nhö vaäy nhöng quaû thaät khoâng bieát, khoâng thaáy gì caû." Ñöùc Theá Toân noùi: "Cuõng vaäy, naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng nhö ngöôøi muø khoâng coù maét. Thaân chính laø beänh, laø ung nhoït, laø muõi teân, laø raén ñoäc, laø voâ thöôøng, laø khoå, laø khoâng, laø khoâng phaûi töï ngaõ. Theá maø oâng duøng hai tay xoa boùp vaø noùi raèng: 'Thöa Cuø-ñaøm, caùi naøy khoâng beänh, caùi naøy laø Nieát-baøn.' Naøy Man-nhaøn-ñeà, theá naøo laø khoâng beänh, oâng coøn khoâng bieát, haù laïi thaáy bieát Nieát-baøn, ñöôïc Nieát-baøn chaêng? Noùi raèng thaáy Nieát-baøn thì quaû khoâng theå ñöôïc.

Naøy Man-nhaøn-ñeà, Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc Ñaúng Chaùnh Giaùc noùi raèng: Khoâng beänh, lôïi baäc nhaát, Nieát-baøn, laïc toái thöôïng, Chæ con ñöôøng Baùt chaùnh, Ñeán an oån cam loà8. "Trong chuùng ñoù nhieàu ngöôøi ñöôïc nghe baøi keä naøy. Sau khi soá ñoâng nhöõng ngöôøi dò hoïc nghe baøi keä naøy, lieàn truyeàn laïi cho nhau, nhöng khoâng hieåu roõ nghóa lyù. Hoï ñaõ nghe vaø muoán tìm caàu giaùo nghóa, hoï ñeàu laø keû ngu si, trôû laïi töï löøa doái laãn nhau. Thaân boán ñaïi hieän taïi cuûa hoï laø do cha me sanh ra, ñöôïc nuoâi lôùn nhôø aên uoáng, che ñaäy cuûa y phuïc, chaêm soùc baèng taém röûa, ñoù laø phaùp huûy hoaïi, laø phaùp tan raõ, nhöng hoï thaáy laø ngaõ, chaáp thuû laø ngaõ, duyeân nôi chaáp thuû neân coù höõu, duyeân nôi höõu neân coù sanh, duyeân nôi sanh neân coù giaø, cheát, duyeân nôi giaø, cheát neân coù buoàn raàu, khoùc than, lo laéng, khoå sôû, aùo naõo. Nhö vaäy, toaøn boä khoái lôùn khoå ñau naøy phaùt sanh." Khi aáy, Man-nhaøn-ñeà dò ñaïo lieàn ñöùng daäy, tròch vai aùo, chaép tay höôùng veà Ñöùc Theá Toân vaø baïch: "Baïch Cuø-ñaøm, nay con hoaøn toaøn tin töôûng Sa-moân Cuø-ñaøm. Mong Cuø-ñaøm thuyeát phaùp cho con nghe, ñeå con ñöôïc bieát: Ñaây laø söï khoâng beänh, ñaây laø Nieát-baøn." Ñöùc Theá Toân noùi: "Naøy Man-nhaøn-ñeà, neáu Thaùnh tueä nhaõn cuûa oâng chöa ñöôïc thanh tònh; duø Ta coù thuyeát giaûng cho nghe veà söï khoâng beänh, veà Nieát-baøn, thì oâng cuõng khoâng theå naøo hieåu

ñöôïc, maø chæ nhoïc coâng cho Ta thoâi. Naøy Man-nhaøn-ñeà, ví nhö ngöôøi sanh ra ñaõ bò muø, nghe ngöôøi khaùc ñeán noùi raèng: 'OÂng neân bieát, ñaây laø saéc xanh, saéc vaøng, saéc ñoû, saéc traéng.' Naøy Man-nhaøn-ñeà, ngöôøi muø aáy chæ nghe ngöôøi khaùc noùi, coù bieát ñaây laø saéc xanh, saéc vaøng, saéc ñoû, saéc traéng chaêng?" Man-nhaøn-ñeà ñaùp: "Daï khoâng, thöa Cuø-ñaøm." "Cuõng vaäy, naøy Man-nhaøn-ñeà, neáu Thaùnh tueä nhaõn cuûa oâng chöa ñöôïc thanh tònh; duø Ta coù thuyeát giaûng cho oâng nghe veà söï khoâng beänh, veà Nieát-baøn, thì oâng cuõng khoâng theå naøo hieåu ñöôïc, maø chæ nhoïc coâng Ta thoâi. Naøy Man-nhaøn-ñeà, Ta seõ thuyeát giaûng cho oâng nghe veà dieäu döôïc thích hôp khieán cho Thaùnh tueä nhaõn chöa ñöôïc thanh tònh lieàn ñöôïc thanh tònh. Naøy Man-nhaøn-ñeà, neáu Thaùnh tueä nhaõn cuûa oâng ñöôïc thanh tònh, oâng seõ töï bieát: 'Ñaây laø söï khoâng beänh, ñaây laø Nieát-baøn.' Naøy Man-nhaøn-ñeà, ví nhö ngöôøi muø baåm sinh, coù thaân nhaân mong muoán cho ñöôïc an oån, khoaùi laïc neân tìm caàu thaày chöõa maét. Thaày chöõa maét trò lieäu baèng moïi caùch, hoaëc khieán noân ra ôû treân, hoaëc khieán baøi tieát ôû döôùi, hoaëc nhoû thuoác vaøo loã muõi, hoaëc röûa ôû döôùi, hoaëc chích ôû maïch9, hoaëc khieán chaûy nöôùc maét ra. Naøy Man-nhaøn-ñeà, giaû söû truùng thuoác thì hai maét ñöôïc trong saùng. Naøy Man-nhaøn-ñeà, neáu ngöôøi aáy hai maét ñöôïc trong saùng thì töï mình thaáy ñaây laø saéc xanh, saéc vaøng, saéc ñoû, saéc traéng. Ngöôøi aáy thaáy caùi aùo dô baån, neân nghó raèng: 'Ngöôøi kia laø oan gia, töø laâu noù ñaõ ñem caùi aùo dô baån maø doái gaït ta. Roài noù sanh taâm oaùn gheùt. Naøy Man-nhaøn-ñeà, ngöôøi aáy coù theå saùt haïi ngöôøi kia. Cuõng vaäy, naøy Man-nhaøn-ñeà, Ta seõ thuyeát giaûng cho oâng nghe veà dieäu döôïc thích hôïp, khieán cho Thaùnh tueä nhaõn chöa thanh tònh lieàn ñöôïc thanh tònh. Naøy Man-nhaøn-ñeà, neáu Thaùnh tueä nhaõn cuûa oâng ñöôïc

8.

Haùn: cam loà (loä) Paøli: amata: coõi baát töû.

9.

Maïch cô baûn cheùp laø nhaõn

thanh tònh, oâng seõ töï bieát: 'Ñaây laø söï khoâng beänh, ñaây laø Nieát-baøn.' "Naøy Man-nhaøn-ñeà, coù boán phaùp khieán ngöôøi Thaùnh tueä nhaõn chöa thanh tònh lieàn ñöôïc thanh tònh. Nhöõng gì laø boán? Laø thaân caän thieän tri thöùc, cung kính thöøa söï, nghe thieän phaùp, kheùo tö duy, thöïc haønh theo phaùp vaø thöù phaùp10. Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng neân hoïc nhö vaäy. Thaân caän thieän tri thöùc, cung kính thöøa söï, nghe thieän phaùp, kheùo tö duy, thöïc haønh theo phaùp vaø thöù phaùp, naøy Man-nhaøn-ñeà neân hoïc nhö vaäy. "Naøy Man-nhaøn-ñeà, oâng ñaõ thaân caän thieän tri thöùc, cung kính thöøa söï roài, vaø ñaõ ñöôïc nghe thieän phaùp, ñaõ nghe ñöôïc thieän phaùp seõ kheùo tö duy seõ thöïc haønh theo phaùp vaø thöù phaùp, thöïc haønh theo phaùp vaø thöù phaùp roài, lieàn bieát nhö thaät raèng: Ñaây laø Khoå, ñaây laø Khoå Taäp, ñaây laø Khoå dieät, bieát nhö thaät ñaây laø Khoå dieät ñaïo. "Theá naøo laø bieát Khoå nhö thaät? Laø bieát khoå sanh, khoå giaø, khoå beänh, khoå cheát, khoå oaùn taêng hoäi, khoå aùi bieät ly, khoå caàu baát ñaéc; noùi

toùm, naêm thuû uaån laø khoå. Ñoù goïi laø bieát khoå nhö thaät. “Theá naøo laø bieát Khoå taäp nhö thaät? Bieát raèng ñaây laø tham aùi daãn ñeán tieáp thoï söï höõu trong töông lai, töông öng vôùi hyû duïc, öôùc mong ñôøi soáng nhö theá naøy hay nhö theá kia. Ñoù goïi laø bieát Khoå taäp nhö thaät. “Theá naøo laø bieát Khoå dieät nhö thaät? Bieát raèng ñaây laø tham aùi daãn ñeán tieáp thoï söï höõu trong töông lai, ñi ñoâi vôùi hyû duïc öôùc mong ñôøi soáng nhö theá naøy hay nhö theá kia; tham aùi aáy ñaõ dieät taän khoâng coøn dö taøn, ñaõ bò ñoaïn tröø, ñaõ bò xaû ly, ñaõ noân ra heát, khoâng coøn tham duïc, ñaõ thanh tònh, ñoaïn tröø, tónh chæ. Ñoù goïi laø bieát Khoå dieät nhö thaät. “Theá naøo laø bieát Khoå dieät ñaïo nhö thaät? Laø bieát Thaùnh ñaïo taùm chi, töø chaùnh kieán

cho ñeán chaùnh ñònh. Ñoù goïi laø bieát Khoå dieät ñaïo nhö thaät.”

Sau khi nghe noùi phaùp naøy, dò hoïc Man-nhaøn-ñeà xa lìa traàn caáu, phaùp nhaõn veà caùc phaùp phaùt sanh. Luùc baáy giôø, dò hoïc Man-nhaøn-ñeà thaáy phaùp, ñaéc phaùp, giaùc chöùng baïch tònh phaùp, ñoaïn nghi, tröø hoaëc, khoâng coøn toân thôø ai, khoâng coøn do ai, khoâng coøn do döï, ñaõ an truï nôùi quaû chöùng, ñoái vôùi phaùp cuûa Theá Toân ñaõ ñöôïc voâ sôû uùy, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, cuùi ñaàu ñaûnh leã saùt chaân Phaät vaø baïch: “Baïch Theá Toân, cuùi mong Theá Toân cho con xuaát gia hoïc ñaïo, thoï giôùi cuï tuùc, ñöôïc laøm Tyø-kheo.” Ñöùc Theá Toân noùi: “Laønh thay! Haõy ñeán ñaây, Tyø-kheo! Haõy tu haønh phaïm haïnh!” Man-nhaøn-ñeà dò ñaïo lieàn xuaát gia hoïc ñaïo, thoï giôùi cuï tuùc, ñöôïc laøm Tyø-kheo. Sau khi dò hoïc Man-nhaøn-ñeà xuaát gia hoïc ñaïo, thoï giôùi cuï tuùc, ñöôïc laøm Tyø-kheo roài, lieàn chöùng quaû A-la-haùn. Ñöùc Phaät thuyeát nhö vaäy, Toân giaû Man-nhaøn-ñeà sau khi nghe Phaät daïy xong, hoan hyû phuïng haønh.

10. Tham chieáu Phaùp Uaån Tuùc Luaän 2, boán Döï löu chi: thaân caän thieän só, thính vaên chaùnh phaùp, nhö lyù taùc yù, phaùp tuøy phaùp haønh. Paøli, D.333 Saígìti: cattaøri sotaøpattiyaígaøni, suppurisa-samsevo saddhamma- savanaö yonisomanasikaøro dhammaønudhammapaæipatti.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.